

**Postava proti sodnijskim
prepovedim je ustavna,
pravi najvišja sodnija**

Washington, 27. septembra. Sodnija v tem mestu je odločila, da je postava, katero je naredil kongres pred enim letom glede sodnijskih prepovedi ali "injuncti-
ons," ustavna in da se mora spo-
lnoovati. Ta postava se zlasti
tice delavskih sporov, ko so so-
dije proti delavskim unijam na-
stopale in izdajale razne prepo-
vede, ki so bile v škodo delavskih
unij, toda v korist podjetnikov.
Ko je kongres naredil dotično
postavo, so bili podjetniki mne-
nja, da je protiusstavna, in so za-
čeli tožiti na višji sodniji, da do-
ženejo veljavnost postave. Ne-
ka kompanija, Capital Fur Co.
v Washingtonu, je imela težave
s svojimi delavci, ki so zastraj-
kali. Nastavili so precej piketov,
ki so nosili napise, da je dotična
družba neprijazna unijskemu de-
lavcu. Kompanija je pa šla na
sodnijo za sodnijsko prepoved
proti piketom, toda sodnija je
tožbo zavrnila, češ, da je nova
postava glede piketiranja popo-
loma ustavna.

**200 mrtvih, 1,000 ranje-
nih v tornadu**

San Juan, Puerto Rico, 27.
septembra. Nad 2,000 oseb je bilo
ubitih in nad 1,000 ranjenih v
strahovitem orkanu, ki je danes
posegel preko otoka Porto Rico,
in boje se, ko pridejo nadaljnja
poročila, da bo število žrtev še
množno večje. Nad 2,000 hiš je
bilo porušeno, ko je tornado
divjal z 120 milj na uro brzino.
Vlada je že organizirala rešilne
postaje. Tornado dirja proti
Santo Domingo, glavnemu mestu
Dominican republike.

**Governer dal zapreti ohij-
ske premoگونike**

Columbus, Ohio, 27. septem-
bra. Strel, ki je priletel od ne-
znano kod je končal danes živ-
ljenje 18 letnega Clarmon-
t Banfielda, ki je pred kratkim
zvršil višjo šolo. Stal je v ku-
hinji doma, ko je priletel strel.
Ker je governer White mnenja,
da se streljali kompanijski stra-
žniki pri premoگونniku, je po-
slal tja 20 vojakov in dal rudnik
zapreti. Governer je ostro na-
padel kompaniste in jim pove-
dal, da bo dal zapreti vse premo-
گونnike, kjer opravljajo delo
skebi. Kompanijski stražniki ne
bodo morili v onem kraju.

Liegheley povišan?

Ker je umrl apelatni sodnik
Vickery, je prazno eno mesto na
apelatni sodniji v Clevelandu.
Governer imenuje začasnega na-
mestnika, ki pa bo v uradu le
osem tednov, kajti pravi na-
mestnik bo izvoljen pri novem-
berskih volitvah. Kot se čuje,
namerava governer imenovati
sedanjega državnega pravdnika
Liegheleya v ta urad, toda Lieghe-
ley ne more prej nastopiti ura-
da, dokler davčna tožba ne bo go-
tova.

Žalostna vest

Mrs. Josephine Somrak nam
sporoča žalostno vest, da je več-
raj umrl v Barbertonu njen brat
Math Mihelčič. Ranjki je bil
star 42 let in se je nahajal okrog
25 let v Ameriki. Bil je doma
iz Grahovega pri Cerknici. Za-
pušča soprogo in pet otrok ter
več sorodnikov, v starem kraju
pa očeta in brata. Pogreb se vr-
ši v petek jutraj. Naj počiva
v miru, preostali pa izrekamo
naše iskreno sožalje.

**Dokler bodo vojni dolгови,
tako dolgo bo trajala
tudi svetovna depresija**

Washington, 27. septembra.
Brokings zavod za ekonomijo je
po desetih letih vestne preiskave
izdal obširno poročilo, v katerem
pravi, da dokler bodo obstajali
vojni dolгови, toliko časa bo vla-
dala kriza in depresija, in nara-
di ne bodo kupovali in prodajali
blago kot v normalnih časih.
Dokler bodo obstali vojni dolgo-
vi, bo vladala mizerija in trpe-
nje človeštva. Vsi poskusi, pravi
poročilo, iztirjati dolgove, ki
niso bili narejeni za napredek,
pač pa za pobijanje in uničevan-
je, povzročajo, da kriza traja
naprej, da zaupanje ne dobi tal
pri narodih in da morajo narodi
trpeti naprej. In dočim odpoved
ali preklic vojnih dolgov ne bi
odpravil vsega gorja, ki danes
tare svet, pa je dokazano, da od-
prava vojnih dolgov bi na vsak
način sigurno pokazala pot iz
krize. Mnogo pri tem je kriva
Amerika, ki na vsak način tirja
vojne dolgove, dasi dobro ve, da
evropski narodi nečejo in ne mo-
rejo plačati teh dolgov. Nemčija
je plačevala vojne dolgove in re-
paracije le toliko časa, dokler je
lahko dobivala posojila, in ko je
kredita zmanjkalo, so bila plači-
le ustavljene, in svetovna kriza
je prišla nad vse narode. Ame-
rika si ne more pomagati naprej,
dokler Evropa ne ozdravi ozdra-
vi od svojih dolgov.

Nesreča v samostanu

V samostanu "Sester dobrega
pastirja" na 2089 E. 30th St., se
je pripetila obžalovanja vredna
nesreča. 17 letna Louise Ber-
zinskas je bila z drugimi dekleti
zaposljena s tem, da je nosila
perilo iz 3. nadstropja v klet.
Dekle je skušalo poslužiti se vz-
penjače, ki je pa obtičila med
kletjo in med prvim nadstrop-
jem. Kljub odsvetovanju tova-
rišice se je dekle vzpelo na stol
in skušalo premakniti kontrol-
no kolo vzpenjače. Ker je pa ko-
lo premaknila v napačni smeri,
in vzpenjača je padla nad de-
kle, ki se je zadušilo. Policija,
ki je stvar preiskala, je izjavila,
da je dekle samo krivo.

V nedeljo je romanje

V nedeljo, 2. oktobra, bo ve-
liko romanje k Lurški Materi
Božji v Providence Heights v
Euclidu. Ljudje se bodo zbrali
ob 3. uri popoldne, in prvič bo
javno nastopil novi pomožni škof
clevelandski, Rt. Rev. McFad-
den. Nastopila bodo tudi dru-
štva z zastavami, in tri izvrstne
godbe bodo na razpolago. Pri-
čakuje se zlasti mnogo bolnih
ljudi, in strežnice iz Charity bol-
nice bodo skrbale za nje. Goto-
ve Euclid kar vozijo direktno
do vhoda prostorov.

Mednarodna razstava

V dnevi od 19. do 27. novem-
bra se priredi v Clevelandu, v
mestnem avditoriju takozvana
mednarodna razstava, in več na-
rodnosti je že obljubilo sodelo-
vati. Nizozemci bodo postavili
ogromen mlin z vrtno in pivni-
co. Poljaki postavijo pravo bla-
govno sejmishče, po vzgledu one-
ga iz Krakova. Tudi Jugoslo-
vani bodo udeležni na tej raz-
stavi, toda podrobnosti še niso
znane. Skratka, kot obljubuje
jo prireditelji, bo do prava mi-
niaturna mednarodna razstava.

Skupna društva

Nocoj, v sredo večer, se vrši
seja skupnih društev fare sv. Vi-
da, v navadnih prostorih. Za-
stopnice in zastopniki so proše-
ni, da gotovo pridejo.

Tajni predali Bernsteina igrajo veliko vlogo.

Včeraj je državni pravdnik
Liegheley v obravnavi proti
Maurice Maschketu in njego-
vim tovarišem radi poneverbe
davčnega denarja v svoti \$177-
000 skozi ves dan klical priče in
sicer uradnike iz davčnega ura-
da. Najbolj zanimivo izpoved
je dal pomožni okrajni blagaj-
nik Kimball, ki je pričal, da je
Alex Bernstein, vodja davčnega
urada, spreminjal svote spreje-
tega denarja, potem, ko so bile
že pravilno vknjižene.

Davčni urad mora namreč
vsak dan prešteti sprejeti de-
nar, potem se končna svota za-
piše v posebno knjigo, in ta
svota gre v urad okrajnega av-
ditorja. Kimball je pričal, da je
videl, da je Bernstein več-
krat spremenil te svote, ki so
bile od blagajnikov dognane, da
so pravilne.

Zaslišani so bili tudi pomožni
blagajniki O'Neil in Carner.
Oba sta trdila, da je bil Alex
Bernstein pravi vodja davčnega
urada, ki je imel prvo in zad-
njo besedo. In ravno to želi držav-
ni pravdnik Liegheley dokazi-
tati. Kimball, O'Neil in Carner
so pričali nadalje, da je imel
Bernstein v uradu okrajne dav-
čne blagajne svojo privatno bla-
gajno, do katere ni imel nihče
drugi vstopa kot sam Bern-
stein. To je bila zelo skrita bla-
gajna, katere se je Bernstein
ob mnogih prilikah posluževal.

**Nekaj predlogov sprejetih
od mestne zbornice**

Mestna zbornica je v ponde-
ljek odobrila sledeče stvari: odo-
brila predlog župana Millerja,
da se znižajo računi za vodo za
16 odstotkov. Sprejeta je bila
postava, da se plača iz splošnega
sklada za vodo onih, ki jo v re-
snici sami ne morejo plačati.
Sprejeta je bila odločba, da se
najame v bondih posojilo za \$4-
000,000, da se začne z novim vo-
dovodom. Sprejet je bil predlog,
da se mora pri vodovodnih zgrad-
bah rabiti le ročno delo, mesto
strojev. Ta dela bodo veljala
\$310,000. Vas Garfield Heights
se namerava priklopiti Clevelan-
du, kar je mestna zbornica vzela
v naznanje. Prejeta je bila re-
solucija, da morajo prodajalci
od hiše do hiše, ki prodajajo na
debelo, dobiti licenco, ki velja
\$200 in položiti bond za \$500.
Farmerji so izzvati.

Knjižnice dobijo denar

Ker je sodnija glede davka na
nepremičnine oddala ugodno raz-
sodbo, je okrajni avditor razde-
lil denar javnim knjižnicam, ka-
tere je pridrževal že od maja
meseca. 900,000 dolarjev so do-
bile knjižnice za letno poslova-
nje.

Dar za brezposelne

Marijan Urbančič, 16420 Ar-
cade Ave., nam pošilja \$1.00 na-
mesto vstopnine, ker se ni mogel
udeležiti v nedeljo prireditve v
prid brezposelnim. Iskrena hva-
la!

Ponesrečen rojak

Pri delu v mestni elektrarni
se je ponesrečil na nogi poznani
rojak Anton Zakrajšek, 1083
Addison Road.

* Paul Kelly, znameniti ameri-
ški pisatelj, je storil samomor v
New Yorku.

* Nemčija ima danes 5,476
dnevnikov.

* Žena igralca Tom Mixa je
nevarno zbolela.

V tej blagajni je Bernstein imel
skrite tudi davčne rezite.

Državni pravdnik je nadalje
prinesel na dan, da poročila o
davkih v letu 1928, ko se je po-
neverba davčnega denarja izvr-
šila, so zginila. Prišlo je na
dan, da je davčni urad mnogo-
krat obiskoval "Big Alex Bern-
stein," bratranec obtoženca
Alex Bernsteina, bivši council-
man in član volivnega odbora.
Prišlo je na dan, da je Bern-
stein mnogo mesecev zadrževal
čeke, s katerimi so ljudje plače-
vali davke, da je imel te čke
kar v bušljih v svojem uradu,
in da se je z davčnimi reziti
delalo po ljubi volji.

Danes pride na vrsto nadalj-
nih deset uslužbencev davčnega
urada kot priče za državo. S
pomočjo njih želi Liegheley do-
kazati, da je bil Bernstein glava
vseh poslov in odgovornosti v
davčnem uradu. To je največje
važnosti za nadaljnji potek ob-
ravnav. Kakor hitro je s pri-
čami dokazano, da je bil Bern-
stein edini vodja in odgovoren
za vse v letu 1928, ko se je gla-
som izjave državnih nadzorni-
kov naredila poneverba, tedaj
se bo dotaknil državni pravdnik
druge točke, namreč, da se je
pod odgovornim Bernsteinom
naredila poneverba.

In ko je bila poneverba izvrše-
na, bo Liegheley skušal dokazati,
da so sleparji potem, ko je bil

Umreti ne morejo

Ko je predzadnji teden mest-
na zdravstvena oblast poročala,
da je število smrti v enem tednu
znašalo 137 oseb v Clevelandu,
je bilo to dokaz, da je Cleveland
skrajno zdravo mesto, in obenem
je bil to rekord za Cleveland.
Toda zadnji teden je pa bil še
veliko boljši, ker umrlo je le 123
oseb v celotnem mestu, rekord vseh
časov. Dočim je povprečno šte-
vilo umrljivosti za Cleveland 12,
pa pomeni smrt 123 oseb v enem
tednu, le 7 smrtnih slučajev za
1000 ljudi. Zdravstvena oblast
ne more pogoditi, zakaj ljudje
v teh časih krize in depresije ne
umirajo. Najbrž čakajo, ker ho-
čejo videti tisto prosperiteto, o
kateri je Hoover povedal, da ča-
ka "za vogalom."

Rev. Luka Klopčič umrl

Dne 26. septembra je v sled po-
nesrečne operacije na slepiem
umrl Rev. Luka Klopčič, župnik
cerkve sv. Jožefa, Calumet,
Mich. v starosti 52 let. Pokojnik
je bil rojen v Železnikih na Go-
renjskem; v Ameriko je prišel
z devetimi drugimi študenti pod
vodstvom Rev. J. Solnceta leta
1903. Novo mašo pel 10. aprila,
1910, v Calumetu, kjer je za-
tem do svoje smrti župnikoval.
Kmalu po svojem prihodu v Cal-
umet, je pokojnik dovršil ondoto-
no krasno cerkev sv. Jožefa.
Med drugimi je bil tudi clevelan-
dski zdravnik dr. Fr. Kern
njegov sošolec. Bodi ranjkemu
ohranjen blag spomin!

Na obisku

Iz Latrobe, Pa., sta prišla na
obisk v Cleveland Mr. in Mrs.
Joe Škoda. Ustavila sta se pri
družini Josip Mlakar na Sylvia
Ave., ki je bratranec Mrs. Ško-
da.

Kultura

Danes večer se vrši seja dram-
skega dr. Naša zvezda v domu
na Recher Ave., na kar se opo-
zarja vse člane.

Miller izvoljen državnim prav-
dnikom, vrnili \$177,000 v dav-
čno blagajno, ker Millerja se je
vse balo kot državnega pravdni-
ka.

Pomožni blagajnik O'Neil,
eden prvih prijateljev Bern-
steina, je imel nalogo vlagati
denar na banko. Tako je nesel
tudi 14. novembra, 1928, denar
na Midland banko. Spominjati
se pa ne more, kdo je pripravil
račun za vlogo. In v tej vlogi je
bil ček za \$120,000, katerega je
Maschke podpisal, in o katerem
trdi državni pravdnik, da je bil
del povrnjene in poneverjene
svote. Včeraj je tudi prišlo na
dan, da je Bernstein lansko leto
decembra meseca, ko so nenado-
ma prišli državni pregledovalci
v davčni urad, potegnili iz skriv-
nega predala v svoji tajni bla-
gajni \$106,000, kar je potem na-
ložil na ime okrajne blagajne.
Nadalje je prišlo na dan, da je
bil Bernstein nekako nervozen,
kadar so prišli v urad veliki čeki
za plačilo davkov. Čeke so posla-
li na banko, toda potrditev njih
prejema ni zapisana v knjige.
Iz tega se sklepa, da so pokriva-
li s temi čeki ogromni primanj-
ljaji, ki je znašal včasih \$2,000-
000.

Danes popoldne se obravnava
ne bo vršila, ker je umrla tašča
Maschketa, katere pogreb se vr-
ši danes popoldne.

**Direktorji posojilnice izro-
pani na svoji seji**

Bilo je ob 9:30 zvečer v 10.
nadstropju poslojja Society for
Savings na Public Square. 11
direktorjev posojilnice Midwest
Finance & Loan Co., je imelo
svoje zborovanje, pri katerem
so odobraval posojila in enake
stvari. Vrata se odpro, in trije
roparji pridejo v sobo. "Molči-
te in ne glejte nas!" je zapove-
dal prvi ropar. Vseh 11 direk-
torjev, potem pa še nekega knji-
govodjo in voznika vzpenjače so
postavili ob zid, kjer so morali
držati roke kvisku, nakar so di-
rektorjem začeli prazniti žepe.
Tako so odnesli posameznim di-
rektorjem iz žepov od \$45.00 do
\$400, ali vsega skupaj \$1900 v
gotovini in \$1500 v zlatnini, ki
so jo imeli direktorji pri sebi.
Vse skupaj je trajalo 5 minut in
ves ta čas so se roparji pridušali
se in kleli, da so se tresla tla.
Potem so pa urnih krač pobegnili.
Nihče jih ni videl, ko so od-
hajali iz poslojja.

Zvišana pošttnina

Poštni oddelek naznanja, da
se bo od 1. oktobra naprej zvi-
šala pošttnina za pakete. Zviša-
nje znaša nekako 15 odstotkov
sedanjih cen. Pisma so se pozdra-
žila, pošttnina za časopise se je
zvišala, in sedaj pridejo na vr-
sto še paketi.

Župan iz Bostona

Danes dospe v Cleveland Jas.
M. Curley, demokratski župan iz
Bostona. Govoril bo za Roose-
velta v hotelu Carter. Med dru-
gimi je tudi povabil žensko or-
ganizacijo, ki se bori za odpra-
vo prohibicije, v goste.

Operacija je prestala

V ponedeljek je v Lake Side bol-
nici srečno prestala operacijo
Mrs. Antonija Ves, stanujoča na
16420 Arcade Ave. Obiski so
za kake štiri dni zabranjeni. Že-
limo priljubljeni rojakinji sko-
rajšnega okrevanja.

**Hoover pripravljen, da
ustavi govorico o znižan-
ju plač železničarjev**

Washington, 27. septembra.
Predsednik Hoover je začel pri-
tiskati na odgovorne kroge, da se
nehajo vse govorice glede po-
novnega znižanja plač železničar-
jem. Železnice zahtevajo, da se
plače železničarjev znižajo za
nadaljnjih 15 odstotkov, in to bi
seveda skrajno neugodno vpliva-
lo na volivno kampanjo republi-
kanske stranke. Hoover je imel
daljši sestanek z delavskim taj-
nikom Doakom, nakar je konfe-
riral s predsedniki raznih želez-
nic in delavskih organizacij.
Hoover je dal razumeti, da bi se
vse te govorice in pogajanja gle-
de znižanih plač železničarjev
prestavila za najmanj do 1. ja-
nuarja, tako da bi potem volivna
kampanja minula. Hoover raču-
na, da če bo on zvoljen, bo lah-
ko drugače govoril, kot danes,
ako pa ne bo izvoljen, tedaj od-
govornost za znižanje plač ne pa-
de na njega. Pretekli teden se
je kakih dvajset delavskih vodi-
teljev oglasilo pri predsedniku
Hooverju, katerega so prosili,
da prepreči znižanje plač, toda
Hoover jim ni ničesar obljubil.
Danes pa prihaja v javnost z
zahtevo, da se vsi dogovori glede
znižanja plač začasno ustavijo.

Nobenega zvišanja

Direktor javnih utilitet Brueg-
eman, je izjavil včeraj, da ni
resnica, da bi bile gotovim urad-
nikom zvišane plače v oddelku za
javne utilitete. Nihče ni dobil
zvišane plače, se je izjavil direk-
tor Brueggeman, ker danes zvi-
ševeti plače, bi bila politična no-
rost. Civilna komisija, ki je da-
la v javnost glede zvišanja, je
dobila napačno poročilo, in pove-
dalo se ji bo, da drugič pazi, kaj
poroča v javnost. Je pač tisto
republikansko nasprotstvo na-
prej demokratom.

Vendar enkrat

Več let je že od tega, ko so vo-
livi v Clevelandu dovolili \$8,
000,000 za gradnjo novega mo-
stu, ki naj veže vzhodno in za-
padno stran mesta. In sedaj ka-
žejo računi, da ne bodo potrošili
vseh \$8,000,000, pač pa bo osta-
lo tako nekako en milijon dolar-
jev. To se je prvič pripetilo pri
javnih delih, da ne bomo "gor"
plačali, pač pa dobimo še nekaj
nazaj. Poštenost pri vladi je po-
trebna!

Naslednik Maschketa

Carmi Thompson, milijonar,
in pred leti kandidat republikan-
ske stranke za governerja, bo
najbrž imenovan za naslednika
Maurice Maschketu, ki se je ra-
di škandalov odpovedal vodstvu
republikanske stranke. Te dni
joč nekam zginil, dočim je re-
se bodo zbrali republikanski vo-
ditelji in bodo tozadevno odloči-
li.

Ustavljena obravnava

V sredo popoldne se bo obra-
nava proti Maurice Maschketu
najbrž ustavila. Umrla je nam-
reč mati Maschketove žene in v
St., v starosti 62 let. V Ameriki
je bivala nad 32 let. Bila je čla-
nica dr. sv. Josipa št. 99 HBZ
in dr. Majka Bistrička št. 47.
Tukaj zapušča hčer Mary, omo-
ženo Kuhar ter 4 vnuke, v sta-
rem kraju pa brata. Pogreb se
bo vršil v petek jutraj iz cerkve
sv. Pavla na E. 40. cesti pod
vodstvom Louis L. Ferfolia, N.
v. m. p.

Dr. Zupnik odlikovan

Poznani zobozdravnik dr. J.
V. Zupnik, 6131 St. Clair Ave.,
je bil na zadnji seji Policijskega
odбора za pokojnino izvoljen na-
čelnikom odbora. V odboru sta
16420 Arcade Ave. Obiski so
za kake štiri dni zabranjeni. Že-
limo priljubljeni rojakinji sko-
rajšnega okrevanja.

**Raketirji so napadli zvez-
ne prohibicijske agente
po bogatem plenu**

Leonardtown, Maryland, 27.
septembra. V neki razkošni vi-
li v Plum Point, katero je dal
zgraditi Felipe Barada, ataše
peruanskega poslanstva, so do-
bili zvezni agenti včeraj za \$18-
000 finega importiranega žga-
nja. Agenti so blago zaplenili,
in vnela se je krvava bitka med
agenti in raketirji. Agenti bi
bili premagani, da jim ni prišel
na pomoč rešilni oddelek drugih
agentov. Vsi raketirji so pobeg-
nili razven enega. Zvezni agen-
ti so udrli v lepo vilo, ki je ve-
ljala \$250,000, in ki se nahaja v
srdci gozda, ki pripada 2400 ak-
rov obsegajočemu posestvu. Za-
plenili so 150 zavojev šampanj-
ca, izbranega likerja, ruma in
konjaka. Vseh zveznih agentov
je bilo 20, a raketirjev pa 14.
Ko je bila obveščena še državna
policija, so raketirji pobegnili,
a so agenti pozneje enega izmed
njih prijeli. Kolikor se je moglo
dognati, ni bil nihče nevarno ra-
njen tekom boja.

**Ohio še ni sigurna za go-
vernerja Roosevelta**

Williams, Arizona, 27. sep-
tembra. Danes je obiskal go-
vernerja Roosevelta, ki počiva tu
na neki kmetiji, Cornelius Van-
derbilt, izkušen časniki, ki je
zadnje čase prepotoval že mnogo
držav, da poizve za javno mne-
nje urednikov časopisov in dru-
gih merodajnih ljudi. Nepram
Rooseveltu je Vanderbilt poro-
čal, da države Pennsylvania,
Ohio, Wyoming, Vermont in
Kansas nikakor niso sigurne za
Roosevelta. Ostale države so pa
gotove, da bo v njih večina od-
dana za Roosevelta. Vanderbilt
je ni obiskal južnih držav. Pri-
čakuje se pa, da ko obišče Roo-
sevelt centralne države, da bo
pridobil tudi Ohio v svoje vrste.

**Nenavadna avto nesreča
v Franciji**

Paris, 27. septembra. Na cesti
Paris-Orleans se je pripetila več-
raj nenavadna avtomobilska ne-
sreča, pri kateri je dobilo težke
poškodbe 16 oseb. Voznik av-
tomobila je zavil v diru 50 milj
na levo, da prehiti drug avto, in
očividno ni videl avtomobila, ki
je prihajal naproti. Pri tem je
drveči avto zavozil v pet drugih
avtomobilov in v dva motorna
kolesa, in šele ko je zadel v še-
sti avtomobil, se je ustavil, po-
polnoma razbit. 16 ljudi je bi-
lo pri tem ranjenih, dočim voz-
nik dirkajočega avtomobila ni
dobil poškodb, pač pa preklinja-
joč nekam zginil, dočim je re-
šilno moštvo dve uri vleklo po-
nesrečence izpod avto ruševin.

Rojakinja umrla

Umrla je po štiri mesečni bo-
navi proti Maurice Maschketu
leznja Karolina Rosandič, rojena
Jotič, stanujoča na 1539 E. 27th
St., v starosti 62 let. V Ameriki
je bivala nad 32 let. Bila je čla-
nica dr. sv. Josipa št. 99 HBZ
in dr. Majka Bistrička št. 47.
Tukaj zapušča hčer Mary, omo-
ženo Kuhar ter 4 vnuke, v sta-
rem kraju pa brata. Pogreb se
bo vršil v petek jutraj iz cerkve
sv. Pavla na E. 40. cesti pod
vodstvom Louis L. Ferfolia, N.
v. m. p.

Delavec dobi delo

Za na farme se išče dobrega
delavca. Kdor bi šel rad na far-
me, naj pusti svoj naslov v ura-
du tega lista.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75.
Za Evropo, celo leto \$8.00; pol leta \$4.00; za četrt leta \$2.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEEEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 228, Wed., Sept. 28th, 1932

Ali res prihaja konec krize?

Predsednik Hoover v Washingtonu, in skoro lahko rečemo, da z malimi izjemami, vse ameriško časopisje nas skuša zadnje čase prepričati, da je prišel konec krize, ki je zadnja tri leta neusmiljeno gospodarila v Zedinjenih državah. Stvari se zboljšujejo, in skoro gotovo bo v kratkem času vse zopet v normalnem položaju.

Tako hitro zatrjevati visoki uradni krogi, ko so pogledi na deloma zvišano vrednost delnic magnatov na borzi, ko so slišali, da se je par milijonov funtov prascen prodalo za višjo ceno, in ko se je zvedelo, da dolg Evropi ni bil odpovedan.

Toda ali so vse to zdrava znamenja resničnega povratka v normalne razmere, ali so pa le umetni pritisk višjih sil v sedanjem času, ko živimo v dobi predsedniške kampanje in si sile na vladi prizadevajo ustvariti bolj ugoden položaj pred volitvami, da takoj po volitvah zopet na vse skupaj pozabijo?

Hoover in njegova administracija trdi, da cene gredo kvišku, da imajo banke več kredita vselej ob onem času, tik pred časom, ko se tudi tovarne zopet začnejo odpirati. Da se dvigajo cene materialu, pravi Hoover, je dokaz, da je v deželi narastlo splošno zaupanje v javnost, in če je cena višja, se industrialistom tudi obeta dovolj velik profit, da lahko začnejo z obratovanjem.

Na tak način posluje v Ameriki veliki business, ki je danes v tej deželi vsomogočen, da lahko posluje po ljubi volji. Glavno je, da je vse na ta način proračunano, da se pri delavcu ne bo ničesar zgubilo, torej, da vsako podjetje nosi svoj profit. In to je baš temelj vsakega podjetja v Ameriki.

Da industrijski krogi in politični magnati glede vrnitve prosperitete pravilno računajo in uverijo javnost, da je res tako, kažejo na dejstvo, da je danes v deželi zmanjkalo blaga, da so zalogo izčrpane, in potreba na vseh straneh je naravnost ogromna, in torej ne kaže drugega kot odpreti tovarne in s tovarniškimi izdelki zopet napolniti prazna skladišča po deželi. In če se odprejo tovarne, gre zopet mnogo denarja v promet, odprejo se krediti, in vsakdo ima denar, in kadar ima narod denar, tedaj ga tudi troši, in prosperiteta je med nami.

Amerika da ni toliko odvisna od izvoza, ker glasom gotove statistike porabi Amerika skoro 90 procentov vseh svojih proizvodov. In neodvisna je Amerika v skoro vsem drugem, kajti doma ima dovolj surovin za vse svoje industrije, ne da bi ji bilo treba kaj importirati iz drugih dežel. In zato se pričakuje, da se bodo časi skoro hitro zboljšali in da bo obilo dela za vse delavce.

Drugo vprašanje je, ako se časi v resnici zboljšajo, vprašanje, koliko ljudi bo dobilo delo? Prav gotovo je, da industrija ne bo zavrgla silno masinerijo v svojih tovarnah, ki ji prinaša tako lepe profite. Ta moderna masinerija je bila že prej, v normalnih časih odgovorna, da je marsikak delavec zgubil svoje delo, ker ga je prekosil pri delu stroj. Toda da bo volk sit in koza cela, bodo morali na vsak način nekaj narediti, da se pomaga delavstvu do dela.

Zato so pa zadnje čase začeli z veliko vneto agitirati za zmanjšanje delovnih ur. Manj ur na dan, manj dni v tednu, v mesecu, v letu, vsega manj. In to bi bil največji blagoslov za delavca, ako se zmanjšajo delovne ure, ako ne bi za tem grmom tičal zajec. Vprašanje je, koliko bo delavec zaslužil ob skrajšanih delovnih urah? Da bi bila vele-industrija tako milostna, in bi plačala isto toliko za delo petih ur, kot plača za delo osmih ur, tega niti misliti ne smemo.

Tretja stvar je ta, da bodo delo najbrž dobile le mlajše moči, katere je od sile dosti, in se bo prezrlo starejše delavske sile, o katerih danes že ne računajo več. Za starejše ljudi je danes pripravljena le sirotišnica. Prepričani smo, da ima redko kdo priliko, kdor je prekoračil 50. leto, da bi dobil delo, razven ako je v resnici izurjen v svojem poslu.

Za starejše ljudi bi bilo danes najbolje, da pridejo do lastnega kosa zemlje, kjer bi lahko pridelali toliko, da bi se preživeli pod lastno streho, in ko pridejo polagoma nekoliko boljše časi, bi tudi kaj prodali za boljše denar in bi se preživljali na ta način. Eden ali drugi se lahko loti trgovine, ako ima dovolj potrpljenja, kredita in voljo dolge ure delati v trgovini.

Res je, da se bodo časi nekoliko zboljšali, toda ta sladka novica ima v sebi tudi dovolj pelina, da je ne moremo sprejeti z isto sladkostjo, s katero je namenjena.

D O P I S I

Euclid, O.—Dragi prijatelji! Kadar pri fari sv. Kristine kaj Jesen je prišla, grozdje zori. Do napravimo, vedno povabimo zorelo je tudi v našem vinogradi pri sv. Kristini in čes je, da se ga potrga. Zato vas prav prijazno vabimo, da ga pridete trgati v nedeljo 2. oktobra od blizu obir. Boš videl, kako lep vino in daleč. Grozdje je lepo in vas prav veselo vabi, da si ga pridete natrgati k fari sv. Kristine.

Res so slabi časi danes, pe bo dete natrgat k fari sv. Kristine, že prišlo bolje. Saj pravi star

pregovor: ne boj se vraga, dokler ti Bog pomaga! Zatorej le pridite na našo vinsko trgatvijo, vi Dolenjci, Gorenjci, pa tudi Ribničani, da bomo zapeli po gorenjsko in dolenjsko, pa tudi kakšno ribniško vmes. Zabava bo za stare in mlade: fina godba za plesavce, sladko grozdje vas bo vabilo, da si ga natrgate, pa tudi lanska kapljica bo tam pri zidu za tolažbo.

Na veselo svidenje v nedeljo 2. oktobra vam kliče

Uršula Trtnik.

Cleveland (Collinwood), O.

—Letna sezona nas zapuša, naša lepo cvetoča narava, katere nam je dajala veliko zabave, čistega zraka in splošnega veselja, kljub temu, da nas duši huda depresija. Dobre štiri mesece je tega, ko so se nam odprla vrata letne sezone in glejte, že zopet se nam zapirajo ravno ista vrata in odpirajo se nam jesenska in zimska sezona. Ali se društva kaj pripravljajo za dolge zimske večere? Seveda, pripravljamo se in še prav pridno. Vprašanje pa je, kak uspeh bomo imeli. Vendar nisem v dvomu, da se narod ne bi odvalil, zlasti pa naše članstvo in da se bo v polni meri udeleževalo svojih društvenih prireditvev.

Naše društvo Mir št. 142 S. N. P. J. je v letni sezoni priredilo svoj izlet ven v naravo, kot vsako leto. Kljub temu, da je naše članstvo finančno izčrpano, je bil izlet dobro obiskan. Društvo ima tudi navado, da priredi vsako leto prvo veselico v jesenski sezoni. Tako priredi tudi letos veselico, katere se vrši 1. oktobra, to je prihodnjo soboto. Pričetek bo ob sedmih zvečer. Svirala bo izvrstna godba: Jane trio. Vstopnina je samo 25 centov. Dane bodo štiri nagrade najboljšim plesalcem in to za slovenski in angleški valček. Priporočam plesalcem, da si lepo nabrusijo svoje čevlječke, drugače se vam lahko pripeti, da boste zapustili ples brez dobitka. Ker se bo vršila tekma v plesu, bo v ta namen tudi dvorana lepo okinčana.

Torej vsi na ples, stari in mladi, da bomo videli, kdo se zna boljše zavrteti. Na svidenje 1. oktobra zvečer v dvorani Slovenskega doma na Holmes Ave. **Louis Mrmolja**, tajnik.

Cleveland, O.—Res je težko danes živeti in še težje vse potrpiti, ker vladajo take razmere, ali vseeno pride včasih dan, da človek ne more biti zaspan. Tako se je meni zgodilo zadnjo nedeljo jutraj, ko mi je prijatelj John Barkovich zapel pesem: Le vstani, le vstani in ne bodi zaspan, saj je že dan . . . In res je bil lep jesenski dan, kot nalašč ustvarjen in kot nalašč pripravljen za veselo družbo in prijatelje. Saj smo si že v soboto želeli, da bi bil v nedeljo lep dan, ko se bomo vsi skupaj podali k Martinu Kozarju, na njegove farme v Cheapeva Lake. In res se je nam vse zgodilo po volji in mislim, da ni nobenemu težko pri sreči, kdor je prišel v našo družbo. No, pa saj veste, da kjer je špehkov Lojze, da tam gotovo ni dolg čas, ker on vam že tako zagode po ribniško, da celo piskri začno plesati.

Že ko smo bili eno miljo oddaljeni od Kozarjeve farme, je že zapela harmonika: Jaz pa ti pa židana marelja . . . Bilo nas je toliko, da je bližnji farmer mislil, da peljemo nevesto, ker je Lojze tako lepo pritiskal na meh. Jaz sem pa takrat nekaj privlekel iz žepa, da je Lojze prestrašen zakričal: "Janez, tega treba delat ni, ker si lahko ti umračil!" Bilo nas je približno 25 avtomobilov in sta se Mary in Martin skoro prestrašila, ker bi bilo skoro zmanjkalo prostora za parkiranje avtomobilov. In kaj se je potem godilo? Samo to rečem, da so srečne žene, ki imajo tako pridne može, ki so tako pridno pomagali mizo napraviti, ki je bila dolga 18 čevljev. Videle so, kako so moški pridni, kadar je treba kako stvar hitro napraviti

in — kadar je to njim povolji. Ženske so pa urnih nog mizo pogrnile in jo obložile z vsakovrstnimi jedili. Potem nam je pa še Martin prinesel onega od zida; oh boy, bila je več ko kmečka ohoet! Za nevesto smo pa vzeli hišno gospodinjico, ki je vedno vesela in urna kot mora vsaka biti. Tako smo se lepo zabavali, da nismo vedeli, da je ura že pol dne. Edino ženske so opazile, da može nekam zamaknjeno gledajo. Saj so jih videle, kako so balinali in da so nekateri videli mesto ene kroglice dve ali pa še več. Lojze je bil pa zaposlen, ker je muzikante štel. In naštel jih ni nič več ko šest harmonik in pri vsaki po dva muzikanta.

Vse se je lepo zaključilo, samo prehitro je bila noč. Želeli bi, da bi se še kdaj skupaj zbrali tako, kot smo se zadnjo nedeljo. In drugi bomo povabili tudi našega Jakata seboj. Kaj ne, da nam ne boš odrekel? Ti bomo že dali na znanje, kadar bo pri Kozarju kaj sličnega.

Martin je pospravil vse prazne steklenice in naročili smo mu, da jih drugi zopet želimo videti v polnem stanju. On bo to gotovo napravil, saj je bil tudi on židane volje. Napravili smo ga tudi, da nam je zapel tiesto njegovo pesem, ki jo tako rad zapoje, kadar je dobre volje:

"Pij ga pij pijanc po kravje, glej, da se v njem ne utopiš;"

"Ljuba ženka, teb' na zdravje, ki vem, da mi ga pit pustiš!"

Tako se je zaključil naš izlet in vsak je bil jako zadovoljen in si želi zopet kmalu kaj enakega **M. J. Mramor**.

Cleveland, O.—Novic v tem mestu je vedno polno, tako da je list Ameriška Domovina vedno zaposlena, čeravno v tem času tovarne počivajo. Nekaj je veselih novic, nekaj pa žalostnih.

OKTOBRSKA KAMPANJA SLOVENSKE ZADRUŽNE ZVEZE

Slovenska Zadruga — unija zavednih in naprednih delavskih žena — obstoja zato, da streže najboljšim interesom svojih odjemalcev, da jim vrača profit v kakovosti blaga in popustu. Ker ne obstoja za profit, naravno da drugače trguje kot privatni business. Odjemalci si prihranijo profit s tem, da kupujejo vse življenjske potrebščine v njenih modernih prijateljskih trgovinah.

Ker je končni cilj zadrugiškega gibanja graditi boljši ekonomski in družabni sistem, zamore do doseči le s tem, da dobi čedalje več odjemalcev, simpatičarjev, agitatorjev za to preplemenito idejo. Da to izvede posluhuje se dveh metod: stalna akcija za pridobivanje delničarjev in odjemalcev in intenzivne kampanje vsak oktober, kateri je posvečen razprodajam, kakršnih ne vodi nobena druga trgovina, ter pridobivanje novih odjemalcev. To se godi širom dežele — je pač zadrugiški mesec.

Zraven vsega tega bo letos Slovenska Zadruga Zveza imela par tekem. Ena bo za one, ki se udeležujejo potom angleških dopisov, druga za one, ki rabijo

To je menda tudi novica, če povem, da sem bila pri igri "Domen". Najprej dam vsem tistim čast, katere sem videla, da so se predstave udeležili. Ti se zavedajo svoje dolžnosti do bližnjega, čeprav sami ne trpe pomanjkanja, vsaj pri skledi ne. Prav privoščim tem dobrim ljudem, da bi jih ljubi Bog obvaroval vsega zla in da bi dobili stokrat poplačano svoje dobro delo. Povem pa, da nisem šla k igri "Domen" kar za kratek čas, ampak zato, da vidim dobrotnike sirot, ker ena tistih sem tudi jaz in moja družina. Lansko leto smo se le s težavo prerinili skozi, da smo dočakali, da je moj mož vendar enkrat začel delat. Zaslužil toliko, da je za živčev, ker delu po tri dni v tednu in po 8 ur na dan.

Priznati moram, da je bila igra "Domen" tako prednešana, da se mi je srce treslo in večkrat se mi je solza utrlila iz očesa. Ako bi ne bilo Urha s tisto rečo marolo, bi bila igra preveč pretresljiva. Usoda nezakonske matere je menda res najtežja na svetu in je res obžalovanja vredna. Tisti stric Jure je bil pa tudi dober človek, da ti vtisne v spomin na dobrega sosedo v stari domovini. Želim, da bi še dolgo živeli, stric, da bi se še kdaj videli in ob priliki kak kozarček vina skupaj popili v tovaršiji.

H koncu iskreno želim, da kadar bo še kaka prireditev v enak namen, naj ne izostane noben član družine. Jaz se kesam, ker nisem bila vzela vseh seboj. Ko sem jim pripovedovala, kako je bilo na igri, so se mi prav smilili, ker niso bili na igri. Privošči tudi drugemu, kar si sam želiš, potem križi in težave lažje potrpis.

Bodite pozdravljeni vsi igralci pri igri "Domen" in vsi, kateri ste bili pri igri.

Mrs. J. Maver,
1059 E. 61st St.

slovenski jezik. Nekako ločilo med mlade in "stare." Naznani- lo o tem pride kasneje ta teden. Pazite na oglase, kajti vsaka tekma — ima lepe in požurjenja vredne nagrade. O tem več kasneje.

Zadruga s svojimi odseki vred se pripravljata tudi na lep družabni večer, katerega bo priredila mladinska liga s pomočjo ženskega odseka in direktorjev. Dan? 4. oktobra v Slovenskem domu na Holmes cesti. Zraven zabave bo spregovoril nekaj besed dobro znan delavski borilec Jože Martinek, rodom Čeh.

Slovensko javnost: gospodinjice, društva, mladina in vsi, ki se zanimajo za izboljšanje svojega življenjskega položaja, vabimo, da se nam pridružijo kot odjemalci, simpatičari in agitatorji za to idejo. Čimveč nas je skupaj, tem bolje in čimveč bomo živeli; čimveč zadrug, tem bližnji končni cilj. Mi smo pripravljene storiti vse v naši moči, da si pomagamo medseboj. Ali ste VI? Pravilno. Pridružite se naši armadi še danes.

Za Slovensko Zadrugo Zvezo: **Joseph A. Siskovich**, tajnik.

PIJANCI V ŽIVALSTVU

Znano je dejstvo, da so tudi živali, od največje pa do najmanjše, veliki prijatelji opojnih pijač, prav kot človek. Pred kratkim je zbudil žalosten konec krasnega srnjaka v Ontariu provinciji Kanada, splošno zanimanje. Ta srnjak je tako rad pil pivo, da je bil skoro vedno v "ročcah." Ta njegova rezvada je tudi pripomogla, da je žalostno poginil. Ko je nekoč videl posodo, napolnjeno z rumeno tekočino in je mislil, da je to pivo, jo je izpraznil in poginil. Ker v posodi ni bilo piva, ampak barva.

Da tudi drugi četveronožci, kot sloni, medvedje, psi, radi pogledajo v kozarec, vedo povedati

pazniki v zverinjah in vedo povedati tudi marsikatero veselo zgodbo, ki so jo povzročile živali v pijanosti. Posebno opice so take prijateljice piva, kot bi bila njih rojstna domovina Monakovo, kjer točijo najboljše pivo. Sloni pa zlasti ljubijo žganje, katerega jim včasih dajejo za zdravilo. In tako so premenjeni, da simulirajo bolezen, samo da bi dobili žganje.

In ne samo znanstvenikom je znano nagnjenje živali do opojnih pijač, to dobro vedo tudi domačini v džunglah in to vporabljajo, kadar lovijo divje živali, zlasti opice. V gozdovih natavijo velike posode z opojno pijačo, ki jo pridobivajo iz raznih rastlin in

sicer na kraju, kamor opice najraje zahajajo. Opice pridejo in se nasekajo te pijače in potem imajo domačini prav lahko delo z opicami, ki ne razlikujejo človeka od svojih sovrstnikov.

Tudi pri pticah se je pokazalo, da rade srkajo opojno pijačo, zlasti papige, ki postanejo jako zgovorne in v nadelanem stanju blebetajo vsakojake neumnosti, v veliko veselje ljudem. Dokazano je tudi, da se tudi želke ne branijo opojne pijače. Tako je neki angleški učenjak poskusil vpliv opojnih pijač na ducat metaljev samcev in ravnoličim tolikem številu samic. Samci so se strastno vrgli na alkohol, med tem ko so se samice izkazale, da se trinjajo s prohibicijo in niso pokusile pijače. Po kratkem frfotanju so obležali metalji onemogli na tleh, samice so jih pa žalostno obletovale, dedice pijane.

Poleg alkohola so pa še druge opojne tekočine, do katerih kareže želke veliko nagnjenje. Tako je opazoval ameriški učenjak Weir, da želke rade srkajo sok iz neke rastline, ki vsebuje narkotikum, ki želke čisto omami. Sok te rastline si je tudi sam vbrizgnil v roko in kmalu čutil nekako omotico in neka prijetna toplota se je razlezla po njegovih udih. Toda kmalu za tem je roka močno otekla in otekla je izginila šele po šestih dneh.

To kaže, da prvi pijanec na svetu ni bil človek, ampak žival in da so si živali že prej privoščile zlahtno, omamljivo kapljico, še predno je podlegel oca Noe moči vinske trte.

Gov. Roosevelt ima \$42,000 letnih dohodkov

New York, 27. septembra. — Letni dohodki newyorškega guvernerja in demokratskega kandidata Roosevelta znašajo \$42,000. Kot guverner dobiva \$25,000 letne plače. K temu pridejo še dohodki njegovega urada kot odvetnika, dohodki njegove žene, dohodki od člankov, ki jih piše za liste, kar znese letno \$5000. K temu je prišteti še dohodek od bonov in vrednostnih papirjev, kar znaša nadaljnjih \$12,500 na leto.

Dnevna vprašanja

1. V kateri državi ni nobenih brezposelnih?
2. Po čem se prodaja v stari domovini danes grozdje?
3. Kako se imenuje ameriško narodno pokopališče?
4. Kje se nahaja?
5. Kaj je Porto Rico?
6. Ali sonce vzhaja na vzhodu in zahaja na zahodu po vsem svetu?
7. Koliko Francozov se nahaja v Ameriki?
8. Katera država meji na štiri velika jezera?
9. Katere države imajo pomorska in jezerska pristanišča?
10. Katere države mejijo na državo Ohio?

Odgovori na vprašanja

1. Država Vatikan ne pozna brezposelnih. Tam je trenutno zaposlenih 5000 delavcev, ki zidajo in popravljajo papeževe stavbe. Tam ne poznajo brezposelnosti niti gospodarske krize.
2. Pet dinarjev kilogram.
3. Arlington pokopališče.
4. V bližini Washingtona, v državi Virginia.
5. Porto Rico je ameriški teritorij, otok, ki šteje 1,141,114 belih prebivalcev, 397,156 Zamorcev in 5605 drugih oseb.
6. Da.
7. 336,764.
8. Država Michigan.
9. Pennsylvania in New York.
10. Na vzhodu Pennsylvanije, na jugu West Virginije in Kentucky, na zapadu Indiana in Michigan, na severu pa jezero Erie.

Če verjamete al' pa ne.

Farmer pride v mesto in stopi k urarju, da mu popravi uro. Ura naj bi bila gotovo popravljena do polodne, ker mora potem na vlak. Farmer se je nekam zamudil, zato je imel prav malo časa in je hotel takoj uro, ko pride ponjo. Urar mu je zavije in farmer vpraša: "Koliko je za račun?" Ta urar je močno jecjal in komaj spravi iz sebe: "En, en, do-do-do-lar . . ."

Farmer ne čaka konca stavka, samo hitro vrže dolar na mizo in hiti na kolodvor. Ko hoče vstopiti na vlak, ga nekdo pocuka za rokav. Ozre se in vidi urarja pri katerem je dal uro popraviti, ki mu prijazno reče: "In, in, in petttdeset centov." Seveda je farmer še tistega pol dolarja odrajal.

Neki farmer jo primaha v mesto k urarju, držeč pod pazduho lepega živega petelina ter reče urarju: "Dajte no pogledat, kaj je z našim petelinom. Včasih je pel ob starih zjutraj, nekaj tednov sem pa poje šele ob osmih."

"Za nasvet bi te vprašal. Moja žena je postala zadnje čase strašno groba. Za vsako malenkost mi vrže krožnik ali skledo v glavo, da se vse razleti. Kaj misliš, kaj bi napravil?" "Svetoval bi ti, da kupiš same železne krožnike in skleda, pa jih ne bo mogla razbiti na tvoji glavi."

Mož pride precej pozno domov in dobi vrata zaprta in nobenega ni bilo doma. Nekaj časa stoji pred hišo in premišljuje, kako bi prišel v hišo, pa skleda, da bo ubil okno v kleti in bo tam zlezal v hišo. To tudi stori. Ko pride v kuhinjo, dobi na mizi listek, ki ga je pustila zanj njegova žena in na katerem je stalo zapisano: "Ljubi možiček! Šla sem v kino in me ne bo pred enajsto domov. Ključ od hišnih vrat boš našel zunaj pred vrati, pod brisačo za čevlje."

Zjutraj je pri zajtrku žena pripovedovala svojemu možu: "Ponoči se mi je sanjalo, da sem bila na licitaciji, kjer so prodajali moze. Nekateri so bili po \$10,000, \$15,000 in tudi po \$20,000."

"Ali so bili tudi taki na razprodaji kot sem jaz?" "Aha, takih je bilo kar na kose in sicer so jih prodajali po 25 centov ducat."

Mož sliši dečka, ki je klet kot kak star voznik. "Dečko," ga nagovori mož, "za kletvine si ti pa še premajhen."

"Mama pa pravi, da sem že prevelik, da bi se jokali. Kaj naj pa potem storim, če sem se v prst urezal?"

Raztreseni profesor hoče stopiti v ulično železnico, ko mu sprevodnik reče, da ne more vstopiti, ker je že prenapolnjen.

Sodnik vpraša obtoženca: "Kako si drznete udreti v temni noči v hišo tega človeka in ga izropati?"

"Vidite, gospod sodnik, kako ste nepravilni," jadicuje obtoženec. "Ko sem bil zadnjič pred vami, ste mi rekli: 'Kako si drznete pri belem dnevu napasti človeka in ga izropati?' Torej podnevi ne smem, ponoči ne smem, kdaj naj pa potem kradem, vas vprašam?"

Polica je aretiraj pijančka in je o aretaciji napisal pismo poročilo, ki se je glasilo: "Aretirani je rekel, da sem tepec, kar je dokaz, da ni bil popolnoma pijan."

SREBRNI JUBILEJ V EUCLIDU

Euclid, O.—Od zavednih sinov in hčera do svojih staršev, je bil pripravljen zelo zanimiv srebrni jubilej ali 25-letnica poroke, Mr. in Mrs. Andreev in Marija Gerl, pionirja v Euclidu. Slavnost se je vršila v soboto večer v prostorih Jugoslovanskega društvenega doma na Recher Ave. ob veliki udeležbi prijateljev, ki so najprej dobili okusno večerjo, potem se pa sijajno zabavali v prijateljski družbi, ki je bila vedno živahnija, dokler ni dosegla viševseja in zadovoljivosti, ko sta bila slavljena predstavljeni občinstvu po Mr. Jos. Plevniku, ki je obenem orisal zanimiv življenjski zapis, zlasti zanimivo potovanje Mr. Gerla v Ameriko.

Slavnost je povečal tudi pevski kvartet dobro izvežbanih pevcev, društva "Jadran," ki so navzoče kratkčasili z lepimi slovenskimi pesmami. Končno se je zbralo okrog omizja natlačeno ljudstvo, da slišijo čestitke, ki so bile namenjene slavljencema in da končno slišijo še slavljenca, ki sta se udeležencem prav od srca zahvalila.

Pisec teh vrstic se je informiral še natančneje o podrobnostih prihoda Mr. Andreev Gerla, kaj da je vse preiskusil in kako je potoval v Ameriko. Naj bo torej ob tej priliki podano v javnost o tem njegovem zanimivem potovanju čez lužo, da bo vedela tudi mlajša generacija, kaj vse so morali prestati naši pionirji pred 25 in več leti, ko so se selili v svojo novo domovino.

Zelo zanimivo je bilo poslušati samega Mr. Gerla, ki je tako zanimivo pripovedoval. Mr. Gerl je priprosto človek, poštenjak od nog do glave, ki je polagal ves čas svojega življenja vse le v pridnost svojih rok, v varčnost, v pošteno in pametno gospodarstvo, kar mu je omogočilo, da je danes posestnik, priljubljen med naseljenci te okolice. Razume se, da kar je Mr. Gerl, je tudi njegova soproga, ki je enako pridna, delavna in varčna. In kjer sta oba zakonca pridna, tam je uspeh, tam je napredek in tam je tudi vsa družina taka. Že od otrocih lahko sodimo, da so iz družine, ki je spoštovanja vredna.

Oba zakonca Gerl sta Notranjca, doma iz vasi Smerje, fara Prem, blizu Ilirske Bistrice. Naj bo tukaj navedeno, kako je Mr. Gerl potoval v Ameriko. Ko je dorasel v vojaška leta, je moral k vojakom in sicer k 5. dragon-skemu polku. Na pot v Ameriko se je podal leta 1899, toda dospel je v Ameriko šele par let pozneje. Njegova pot v Ameriko ga je peljala daleč naokrog, prav skozi angleško-bursko vojsko, v katero so ga zapeljali agentje, ki so ga vjeli v Hamburgu na cesti, ko je potoval brez vsakega potnega lista v Ameriko. To je bilo ravno tisti čas, ko se je pričela angleško-burska vojska.

Mr. Gerl je pripovedoval, kako ga je srečalo v Hamburgu nekaj moških, ki ga je v nemščini nagovorilo kam potuje. Povedal jim je, da gre v Ameriko in sicer v Pittsburgh. Agentje so mu prigovarjali, naj gre raje z njimi v Afriko, kjer se mu nudi boljše bodočnost in večji zaslužek. Agenti sta mu povedala, da imata že mnogo drugih ljudi zbranih in da v kratkem odpotujejo. Mr. Gerl se jima je dal zapeljati in kmalu se je znašel v gruči ljudi, ki so bili namenjeni v Afriko in tako zašel v past, iz katere se ni mogel več rešiti. Sicer si je pa mislil: "Kar je za druge dobro, je tudi zame." Našli so jih na 32 dni dolgo vožnjo proti Afriki.

Na morju je imel dovolj časa, da je razmišljal svojo lahkomi-selnost. Želelo ga je skrbeti kam gre in kaj da pomeni to potova-nje. Ko so dospeli prve dni novembra do suhe zemlje, ni bilo tam nikakega pristanišča. Ladja ni mogla pristati prav na obrežju radi plitke vode. Potnikom so dali rešilne pasove in jih ukrcali

na male čolne, v katerih so jih prepeljali na suho. Tam so jih naložili na vozove, katere je vle-klo 20 parov volov. Vozili so se celih 14 dni na bojno fronto, kateri je takrat poveljeval burski general Dewey. Vojska je z velikim veseljem sprejela novodošle rekrute. Navdušeno so jih pozdravljali, ker so vedeli, da so to hrabri in izkušeni vojaki iz drugih dežel.

Ko so vse popisali in izprašali, so jih porazdelili v oddelke, pri kakršnih je vsak poprej služil v armadah. Tako je dobil Mr. Gerl zopet konja in je bil zopet "na konju," ampak v drugem pome-nu besede, kot to navadno pravi-mo.

Leto dni se je vršila vojna med Buri in Angleži in Buri so bili takrat zelo zmagoviti. Nekega dne pa je bil oddelek, pri katerem je služil Mr. Gerl zajet po Angležih in odpeljal so jih na otok Sv. Helene. Nekega dne je prišel na otok angleški general Kitchener in jih nagovarjal, naj bi se podali nazaj na bojno polje, toda sedaj naj bi bili na strani Angležev. Povedal jim je, da ne bodo kaznovani, ker so se prej borili proti Angležem, ker so bili v to prisiljeni. Toda sedaj morajo stopiti v angleško armado in kdor tega ne mara, bo moral ostati na otoku za nedoločen čas. Radi tega so rajši sprejeli to ponudbo, kot bi še nadalje ostali v ujetništvu na otoku. Angleška vojska je tudi navdušeno sprejela nove vojske, ker je vedela, kako so se hrabro borili proti Angležem.

Kakor poprej za Bure proti Angležem, tako je sedaj Mr. Gerl jezdil konja pogumno v bitkah proti Burom in se odlikoval v mnogih praskah. Nekega dne ga je sam general Kitchener potrk-al po rami in ga pohvalil, češ, da je izbojen vojak. Še osem mesecev je trajala vojna potem, ko je Mr. Gerl služil v angleški armadi in se je zmaga nagnila na angleško stran. To je bila rešit-ve in konec strahu in trpljenja za ujetje in posili vojske.

Mr. Gerl je pripovedoval o trpljenju, ki ga je doživel in o strahotah, ki so vladale po afriških puščavah. Najhujše trpljenje je bilo radi pomanjkanja vo-de. Pravil je, da si je mnogo vo-jakov vzelo življenje radi silne žeje, ki jo niso mogli več prenašati. Večkrat so ustrelili kako divjo žival, da so se napili krvi, tako grozno žejo so trpeli. Tam je videl divje vole in krave, ki se popolnoma taki, kot je naša do-mača živina, samo da imajo dalj-šo dlako. Ko so ob večerih zakurili stražne ognje, so videli veli-kanske kače, debele ko žrd. Gro-za je navdajala vojske, ko so videli te pošasti, plazee se po zemlji in se je njih koža strahot-no blestela ob svitu ognja.

Včasih je vojska ko izgublje-na tavalja okrog, ker častniki ni-so imeli nikakih zemljevidov. Včasih so bredli in tavalj po pu-ščavi, potem pa končno prišli zo-pet na isti prostor nazaj. To ne-znosno trpljenje je tudi na Mr. Gerla toliko vplivalo, da si je že mislil s kroglo končati življenje. Bil je v nekakem polsnu, ko je to premišljeval in ravno takrat se je zaletela v navno nek ptica, sam ne ve kje se je vzela. Zdra-mil se je in mahoma je prišel do drugačnih misli in boljšeja po-guma do življenja. Od tedaj je vse videl v boljši luči. Kmalu zatem je bila vojna končana in odpotovali so proti glavnemu me-tu Kemptonu. Od tam so poto-vali v London, kjer so bili slo-vesno sprejeti in dobili plačo za osem mesecev vojaške službe.

Iz Londona je šele potoval Mr. Gerl proti Ameriki in seboj je prinesel cel tisočak in še par sto dolarjev povrh. Mnogo je pre-stal, mnogo pretrpel, a se je vse le srečno izteklo. Bil je edini Slovenec v armadi. Vsak dan je gledal smrti v obraz, ki se mu je, kot je vidno, le ogibala. Pripo-vedoval je, kako mu je bilo mu-čno, ker ni toliko časa slišal niti ene Slovenske besede, dokler ni

NA MADAGASKARJU SO BAJE RES MESOJEDNA DREVEŠA

V Septembru se napoti iz Lon-dona v Madagaskar družba znanstvenikov pod vodstvom raz-iskovalca Hearsta. Družba bo štela osem moških in Hearstovo ženo. Eden glavnih namenov znanstvenega potovanja bo, naj-ti mesojedno drevo. Učenjaki namreč domnevajo, da rase na Madagaskarju tako drevo. Ni se jim posrečilo najti ga, kajti domačini ga skrbno skrivajo pred očmi Evropecev. Časte ga kot božanstvo in prinašajo mu človeške žrtve. Po pripovedo-vanju domaćinov je drevo viso-ko 2 do 2,50 m in na vrhu ima šop listov. Listi so kosmati in debeli kakor človeška roka. Imajo obliko čolna, ob straneh pa ostre zobce. Iz teh listov nepre-stano teče gosta tekočina, ki učinkuje omamno.

Obred, ki spremlja prinašanje človeških žrtv temu čudnemu drevesu, opisujejo domačini takole: Najprej prirede okrog drevesa obredni ples. Ko je ples končan, privedo žrtev, mlado de-klico, dajo ji drevesnega soka, ki ga mora popiti toliko, da se onesvesti. Onesveščeno dvigne-li na vrh drevesa in položijo na list. Listi so namreč ogromni, tako da bi jih lahko primerjali z manjšimi čolnicami. Čim jo po-lože na list, se slednji odpre. Sled-i zopet ples okrog drevesa, ta čas se pa list počas zapira in ob-lame žrtev, ki ostane v njem pet do šest dni. Potem se list zopet odpre in iz njega pade okostnjak nesrečne žrtve. Meso namreč list požre in prebavi tako, da ne ostane o njem nobenega sledu. Sok lista je tako oster, da vse meso razkroji.

Družba hoče ugotoviti, koliko je resnice pri teh govorcih. Če res rase tako drevo na Madaga-skarju, ga bodo poiskali. Ne-dvomno se rasejo v notranjosti otoka mesojedne rastline, mor-da celo v obliki dreves. Otok Madagaskar je zelo velik, saj je po površini enak Franciji, Bel-giji in Holandski skupaj. Zato bi ne bilo čudno, če bi se našle v notranjosti otoka rastline, ki jih prosvetljeni svet še ne pozna.

prisel v Ameriko med svoje ro-jake. Lahko si mislimo, kako je bil vesel, ko je zopet prišel do svojih, katere je mislil da ne bo nikdar več videl.

Zares je mnogo prestal in po-skusil, radi tega je pa tudi vse te izkušnje uporabil za svojo bo-dočnost v novi domovini. Pres-krbel si je najprej zemlje, da je tako rekoč postal neodvisen in zavarovan pred hujšimi časi. Konj, katerega je ljubil že z do-ma in izza svoje vojaške službe, mu je še danes prijatelj in več-krat ga vidimo pri paradah v be-li Ljubljani na konju, četudi je ta konj, ki služi v armadi za far-mersko divizijo. Kar človek lju-bi v mladosti, bo ljubil tudi v svojem poznejšem življenju. Vsa čast takemu človeku!

Čast našemu pionirju in nje-govi soprogini in družini. Takih potrebujemo še več. Ko bodo taki naši pionirji legli v grob, bo narod mnogo izgubil z njimi. To so poštenjaki, ki so orali ledino, sejali zase in za druge. V takih hišah je bila miza vedno pogrn-jena tudi za druge. Pri družini Gerl je vedno živel še več dru-gih rojakov in si služilo svoj kruh. Tako so vedno dajali in niso prejimali in tega ne smemo pozabiti.

Naj bi slavljena še dolgo in srečno živel z družino, ki je za-služna in ugledna.

Pred zaključitvijo tega večera je zapel še drug kvartet mladih, tri rojenih fantov, ki so člani cer-kenega pevskega zbora fare sv. Kristine. Med njimi sta bila tu-di dva sinova Gerlove družine. Zapeli so dve pesmici: Kje je moj mili dom in pa Ko so fanti proti vasi šli. Drugi dan, v nedeljo, pa sta slavljena obha-jala 25 letnico v cerkvi sv. Kri-stine. — G.

FR. JAKLIČ:

PEKLENA SVOBODA

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

Vstal je tedaj nekdo z zvezdo in pentlo v kočiji in zamahnil z roko, češ, da hoče govoriti. Za hip se je hrup polegel, zakaj umolkili so iz radovednosti. Oni v kočiji je pa izpregovoril:

"Slovenci! Domorodci! Brat-je! Konstitucion! Svoboda! Mi prihajamo k vam od narodne straže ljubljanske."

Tedaj mu je pa prestrigel na-daljevanje Tone, ki se je bil pre-rinil skozi:

"O, nič se ne napenja! Saj se poznamo! Niks Gelt! Kaj? 'Nerodna' straža? Hahaha! Ne bo nič!"

Obrnil se je še k svojim Izan-cem, rekoč:

"Tale bi nas radi dobili v 'ne-rodno' stražo! Tale bi nas radi zapisali za gosposko tlako! Ali se damo?"

"Vse dol! Vsa tlaka je proč! Nobene nove tlake nečemo! Fra-jost!"

Tako je odmevalo na vseh stra-nah, a tisti iz Ljubljane bi jim bil rad pojasnil, da ni tako, in je skušal govoriti. Pa ni šlo. Vse vprek so vpili:

"Daj ga! Daj ga! Kaj bo tako restel! Vse dol. Udri!"

"Kar nazaj, gospodje! Na Igu je svoboda!" je zavpil tiko-ma kočije Tone Krivanoga in je zamahnil z roko proti Ljublja-ni. "Nazaj ali pa v jarek!"

Tisti, ki so držali konje in ko-čijo, so kar vse skupaj zasuka-li na cesti, da bi bil oni, ki je stal v kočiji, skoraj omahnil iz-nje in je kar padel vznak na se-dež, loveč se z rokami.

"Domorodci!" je bila zadnja beseda, ki jo je bilo slišati.

Ves prizor je zbujal mnogo zadovoljnosti in smeha.

Ko je bila vprega naravnana proti Ljubljani, tedaj sta pa uda-rila Maček in Malnarček po ko-njih vsak od ene strani, drugi so pa vzradoščeni kričali: "Udri! Udri!"

Prvi v kočiji so kar glave sklo-nili predse, menč, da bo padlo po njih; toda konji so pod težki-mi udarci hitro potegnili kočijo iz meteža, tembolj, ko jih je na-tepal tudi kočijaž, ki se je bal še kaj hujšega.

"Ali ste videli, kako smo jih nagnali?" je povzel Krivanoga čez nekaj hipov. "Grof je tekel v en kraj, škrici pa v drugi. Ho-haha!"

"Frajost! Hahaha! Vse dol!" "In še enkrat rečem," je pre-vpil Tone ves hrup: "Viktoria! Viktoria! Viktoria rompom-pom!"

In šlo je zmagovalno: "Rompompom! Viktoria rom-pompom!"

Ko je dobri gospod župnik France Prusnik zvedel, kaj po-meni ves hrup, ki ga je bilo na Studencu toliko tiste dni, je skle-nil roke, vzdihnil proti nebu ter rekel: "In to je svoboda? O, kakšen peklenški mrčes je treščil ljudem v glavo!"

OSMO POGLAVJE

Stara ljubezen ne zarjavi
Po dogodkih pri fari so se ljudje razkropili na vse strani, zakaj blizal se je večer in je bilo treba iti domov, tembolj, ker so se bili zlahtni studenci pri "Zla-ti kočmajki" in v drugih go-stilnah posušili.

O, to je bilo pripovedovanja ti-sti večer po vaseh, ki se razpro-stirajo po izanskem polju, ki se stiskajo v kotu med Igom in Krimom, ki leže na pobočjih Mo-krca od Studenca preko Golega do Kureščka, pa ne Pijavi go-rici in po dolini ob Zelimejšči, pa še dalje vsenaokrog. Povsod so pripovedovali in govorili, kaj se je zgodilo na Studencu. Iz-prva ni nihče verjel, kdor ni bil zraven. Šele potem, ko so pri-šli vsi, ki so bili na Studencu navzoči, so ljudje verjeli. Kdo bi pa mogel drugače verjeti tak-šne stvari, o katerih si človek

še v sanjah ni upal misliti.

"Turjaški grof je tekel! Pa kako je šel! Še ozreti se ni upal. Pete so ga komaj dohajale. Ta-ko jo je pobral! Kočija pa v drugi kraj. Hahaha!"

Ljudje so se tolkli od smeha ob kolena in se čudili.

"Pa grofa ste? Povej ne še enkrat, kako je bežal! To bi bil pa rad videl! Kanacija, prav je tako! Pa Ljubljancane ste tudi nažgali!"

"Pa kako! Eden izmed njih se je bil našemil, kakor bi bil antikrist. Misli je, da se ga bomo kaj bali. Pa koga se Iža-nec boji? Nikogar! Nekdo je zavpil: Udri! in nekateri so ma-lo z nogami zacepetali, pa so jo Ljubljancane ubrali s svojim an-tikristom, ko smo mu povedali, da se na Igu ne damo zapisati. To bodo Ljubljancane gledali!"

Očanci, ki so podnevi sedeli doma za zapečkom, so prilizli iz-za peči, nastavljali ušesa in lo-vili čudne nezasišane novice, ka-terih kar niso mogli verjeti in so dvomili:

"Pa je ta od grofa resnična?"

"I, resnična! Tako je šel, ka-kor bi bil kdo za njim zažgal. Nobene ni zinil!"

"Kaj smo dočakali! Ne bo prav! Tega nam grof ne bo od-pustil!"

"Naj pa drži! Kaj pa je da-nes tak grof! Kaj ni svoboda zdaj in nobene tlake ne deseti-ne? Kdo se ga pa še kaj boji! Saj je vse dol!"

"Mora že res biti, drugače bi grof ne bil šel peš. Zapišni si je pa le."

"Saj so si tudi tisti zapomnili, ki so jih dobivali po petindvaj-set na graščinskem dvorišču. Ali to ni bilo nič? Ej, kaj nam pa grof še more?"

Zadovoljstvo in zadoščenje je navdajalo Ižance, ko so bili gro-fa ponižali. Vse je prišlo tako ne-pričakovano, kar samo od se-be. Odkod so vendar vzeli tisti pogum, da so ustavili lastnega graščaka, ga vrgli iz kočije in ga nagnali, da je peš mešal bla-to v svoj grad. Nepopisno jim je bilo všeč, da je gospod grof nenadoma enak Ižancem, ki tu-di peš hodijo od zibel do groba. Še pred nekaj dnevi so se umi-kali s ceste, ako so ugledali graj-sko vprego, a sedaj so samega grofa ustavili in ga vrgli dol. O, to je bilo tako izredno, da so imeli dogodek vsi v mislih in je bil vsem na jeziku; da so Ljub-ljancane vrnili tja, odkoder so prišli, tega so se spominjali in omenjali samo še mimogrede.

"Netek ljubljanski bi nas rad komandiral! Kajpak, še tega je treba! To bi bila lepa svobo-da!"

V škrljah tistega večera niso mogli zaspiti. Ko so bile pri-letele prve novice s Studenca o tamošnjih dogodkih, se je bila vsa vas veselo razburila in ko so se vrnili tisti škrljani, ki so bili na Studencu pri maši, ni bi-lo pripovedovanja ne konca ne kraja; najprej doma, potem pa še pri Kocijenu, kjer so končno ugotovili:

"Grof se je od jeze jokal, an-tikrist pa od bolečin, ko jih je bil dobil po grbi. Maček je bil dobro primazal."

Nič manj radovednosti in go-vojenja pa ni povzročil prihod starega Glavana in njegovega si-na Janeza ob tem času domov v Škrlje, kamor Janeza še ni bilo od tedaj, ko ga je bil dal Menat zapreti in mu je bil potem de-kleta izpridil. Takrat se je bil priveril — tako so pravili po Škrljah — da ga nikdar več ne bo nazaj. Kesneje sta šla za njim oče in mati, na sedaj je pa z očetom prišel nazaj. Kaj pomeni ta reč? Spomin na ti-ste črte je bil kar hipoma oživel, vsi so se spominjali, kako se je Glavan z graščino rval za hoje in naposled graščino premagal in kako sta se dajala Glavanov Janez in graščinski logar Me-nat, ki je bil končno spravil Ja-neza podse.

Kaj neki bo rekla Cemanova Manca? Ali še kaj misli nanj, ko je živi spominček na Laha, ki je že v hlačah, vedno za njo?

Kako se bosta z Janezom spogle-dala in bosta li še kaj izprego-vorila?

"Malo že še misli nanj, dru-gače ne bi bila odbijala snuba-čev, ki bi bili-radi pristopili na Cemanovo bajto," je mislila ta in ona v škrljah, tembolj, ker so vedeli, da je onega s Preseke že večkrat preklela in ga ni marala pod streho, čeprav je iskal pri-like, da bi prišel do nje.

Pa tudi Janezu se je osvežil spomin na dogodka, ki jih je do-živel v škrljah, katerih prav-zaprav nikdar ni pozabil, niti mogel pozabiti za trenutek. Bo-lečina je ostala v srcu, ki ga je vedno spominjala bridkosti, ki jih je bil prestal, spominjala njega, ki je bil povzročil in za-krivil nesrečo, ki je Janeza tako potrla, da se ni zbral nikoli več. O, kolikokrat je hotel vse pozabiti, zatreti sovraštvo in po-kopati maščevanje, pa vse ni nič pomagalo! Ni mogel zabrisati spomina, zakaj v duhu ga je vi-del vedno pred seboj.

"Lah! Prekleti Lah!"

O, kolikokrat je stiskal pesti, ko se je spominjal, da je eno leto sedel zaradi njega na žabjaku, da se ga drži sedaj pečat hudo-delstva. Ob bajto ga je spravil in zapeljal njegovega dekleta, ki je bila njegova nevesta in bi bila tudi žena.

"Uh! Uh! Manca! Manca, kaj si naredila!"

Tedaj se mu je zdelo, da bi mu odleglo, da bi ponehala bo-slečina, ko bi ga strl in zmečkal kakor gada.

Ko je videl na Studencu, ka-ko so Ižanci ponižali turjaškega grofa, tedaj se je Janezu posve-tilo, da je prišla tista ura, ko more ponižati tudi Laha, da po-ravna stari račun. Zato je šel z očetom v škrlje in pustil svo-jega prijatelja Toneta pri poli-ču in pri Ižancih.

"Hej, svoboda! Ko bi ga na-ključil kje na svobodi, ko bi mi prišel v roke tako kakor je grof Ižancem, o, to bi ga! Vrgel bi se nanj, ga prijel in ga držal, dokler bi kaj otrsela."

Tako je mislil Janez, ko sta se z očetom poganjala navkreber malobesedna, zatopljena v svo-ja premišljevanja, ki so se su-kala največ krog dogodkov, ki sta jih doživela v škrljah.

"In če ga dobim na vasi, ga pobijem vprčo vse vasi. Vsa vas ve, da drugega ni vreden."

Toda Janez ni srečal tistega s Preseke ne na svobodi ne na vasi in tedaj ni mogel ustreči svojim željam, ni mogel pora-vnati starega računa.

Najprej sta krenila kajpak b Glavanu, na dom, kjer je nekda-j gospodaril oče in se je Janez širokoperil.

"Morda se dobi pod rodno streho kaj prostora in prijazna beseda snahina in morda se mla-di gospodar razveseli očeta in brata in bodo otroci radovedno ogledovali starega očeta in ne-znanega strica."

Tako sta ugibala, tako premiš-ljevala, ko sta šla po vasi in ogledovala, kaj bi se bilo izpre-menilo v škrljah, odkar sta jih bila pustila. A vse je bilo ka-kor nekda, le tu in tam je imel del strehe svetlečjo barvo in še ni rasel mah na njej, ker je bi-la obnovljena pred letom ali ma-lo prej, in gnojni kupi pred hle-vi in skladnice drv ob hiši se bili morda za spoznanje druga-ri kakor so bili takrat, ko je bil Janez pobegnil od doma.

(Dolje prihodnje.)

MESTNE VESTI

100-letna starka plesala za rojstni dan

Reedsville, Wisconsin, 27. sep-tembra. Ko je tukajšna Ameri-can Legion priredila slavnost s plesom, se je udeležila plesa tudi 100 letna starka, Mrs. Schwalm. Zena je še čvrsta, ne rabi očal, ne pelice. Plesala je kot mlada. V življenju je pa dosti grenkega užila. Rojena je bila v Nemci-

ji. Prvega moža in otroka je zgubila na neki kužni bolezni. Drugi mož in trije otroci iz dru-gega zakona so ji vsi pomrli, na-kan se je tretjič poročila, pa je že v dveh letih zgubila moža. Ko je bila stara 65 let, je sklenila iti v Ameriko, in tu stanuje se-daj že zadnjih 35 let.

Tudi Avstrija bi se sedaj rada oborožila

Dunaj, 27. septembra. Na se-ji deželnega vodstva krščansko-socialne stranke je bila spreje-ta sledeča resolucija: Zvezna vlada se poziva, da energično de-la na to, da se določbe mirovne pogodbe glede bramenih dolž-nosti izpremenijo vsaj toliko, da bo v Avstriji mogoče zopet uve-sti splošno vojaško dolžnost.

Mestni proračun

Župan Miller je nameraval pri zadnji seji mestne zbornice pred-ložiti proračun za prihodnje le-to. Ta proračun bi znašal \$5.000.000 več kot za leto 1932. Letos so se plače zelo znižale, poleg tega pa je moralo biti od-puščenih mnogo uradnikov in delavcev, ker ni bilo denarja. Za-to je nameraval župan za pri-hodnje leto zahtevati \$5.000.000 več, da se natavi več delavcev pri mestnih delih, toda ko je slišal, da mestna zbornica temu na-sprotuje, je na nasvet svojih pri-jateljev umaknil svoj proračun in obljubil, da bo zbornici poslal drugega za manjšo svoto.

MALI OGLASI

Čedna front soba

se odda poštenemu fantu, s hra-no ali brez; jako poceni. Vprašajte na 6421 Varian Ave. (med St. Clair in Superior.)

Stanovanje

se da v najem, pet sob, na 17941 Delavan Ave. Vprašajte pri Fr. Poje, 631 E. 185th St. (229)

Tekma balincarjev

Velika tekma balincarjev se vrši v nedeljo, 2. oktobra, pri ro-jaku Frank Krebel na 63. cesti. V slučaju slabega vremena se pa vrši tekma v nedeljo, 9. oktobra. (Sept.28.30.)

Stanovanje se odda

jako čedno, 4 sobe, velika klet, porč; stanovanje je spodaj. Ba-nja, gorka voda. Vprašajte pri Marjanci Kuharjevi, 1123 Ad-dison Rd. (230)

Naprodaj sta

dva sode za vino, po 400 galons. Se zamenjata tudi za grozdje. Vprašajte na 19404 Mohican Ave. Tel. KEnmore 4597-J. (228)

Naprodaj je les

trde vrste, jako poraben za fur-nez ali za sušenje mesa. 18 pal-cev dolgi kosi, cord samo \$5.00. Vprašajte na 698 E. 159th St. Ali telefonirajte MULberry 3729. (Sept.21.28.Oct.5.12.)

WILLIAM A. VIDMAR

SLOVENSKI ODVETNIK

212-214 Engineers Bldg.

Tel. Main 1195

URE: 9 do 5

Ponedeljek, torek, četrtek

od 9 do 5, 6 do 8, 9 do 5

sobota od 2 — 4, 6 do 8

18735 Chapman Ave.

Tel. KEnmore 2307-M

LED IN PREMGO

TOČNA POSTREŽBA

JOSEPH KERN

SLOVENSKI RAZVAJALEO

LEDU IN PREMGO

1194 E. 167th St.

Pekičiči: KEnmore 4351

Dr. A. L. GARBAS

SLOVENSKI

ARNOLD ZWEIF:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" prestavlja M. U.

Le zastrmel se je v svojega nečaka, ter mu skoro zavidal njegovo mladost, katero se mu je posrečilo rešiti kljub bojem, ki jih je preživel ob sladkornici v Souchez-u in že preje med ruševinami Ypers-a. Vsi ti nemški mladiči so nekaj prestali — a z vsakim dnem so prihajala poročila o novih zmagah. Samo štirje rušilci min so se potopili, ko so predrli minka polja v riškem zalivu. Seveda so naše izgube v poročilih podcenjevali. Riga pa je bila sedaj v nemških rokah. Levo krilo, tako je bilo poročano, neprestano podi pred seboj Ruse. Schieffenzahn jim je za petami — in že samo to je pričalo, da se ne bodo ustavili nikjer. Kar se tiče miru ... Pravilno in na mestu je bilo, da se v očigled novih velikih zmag opusti vsaka misel na mir. Vendar pa se je bal Lichow prevzetosti in napuha Belcazarjevca. Spomnil se je zgodovine velikih cesarstev. Vsa so se ugonobila samo zato, ker so se zaletela, razširila predaleč. Prusko načelo pa ne sme biti, grabiti predaleč v bodočnost, pač pa spraviti pri-čujoči, pa naj bo še tako nezna-ten, dobiček takoj ...

Winfried je sočutno, a precej v skrbeh, opazil generalovo od-
sotnost duha. "Seveda," si je mislil. "Na vsak način mora na dopust. Saj zaspava medtem, ko govori s človekom."

"Kako bo z nim Rusom?" je vprašal nenadoma general.

"Pred petimi dnevi nam je po-
slal Wilhelm celi dvanaest strani v tej zadevi. Zahteva, da se mora obsodba na vsak način iz-
vršiti."

"Niti govora o tem," je zago-
drnjel von Lychow.

"Seveda," je nadaljeval Win-
fried. "Izgleda pa, da se ne za-
vzema Schieffenzahn nič manj
ognjevitost za svoje ljudi, kakor
pa se zavzema von Lychow za
svoje."

"Mož pač nima spoštovanja do
sivih las," je vzkliknil jezno von
Lychow. "Zadeva je tako jasna,
da ne bi smel o njej spregovoriti
niti besedice več, če ima le še
iskrico spodobnosti v sebi. Bolj-
še pa bo zanj, ako me pusti pri
miru in ne dreza s svojimi na-
breklimi lici in papirnim no-
som v moje zadeve ..."

"Tedad, vas ne briga," je vpra-
šal Winfried, "ako vas napade
Schieffenzahn radi te stvari ose-
bno?"

Lychow je prekrizal noge okoli
stola, kakor bi jahal konja:
"Mar namerava to?"

"Ako smo Nemci še Nemci,
tedaj pričakujem, da bomo v par
dneh dobili precej ostro pismo
ali pa povabilo na razgovor."

"Briga me!" je zamahnil ge-
neral mirno z roko. Winfriedu
pa je takoj prišla neka misel:
ako pojde general res na dopust,
mora itak skozi Brest-Litovsk,
kjer je sedaj Schieffenzahn pum-
pal inspiracije v svojo operacijs-
ko sekcijo. Samo na mestu bi
bilo, ko bi se tedaj pogovorila o
tej zadevi iz oči v oči.

"Dobra misel," je pristal ge-
neral.

Nekega dne je zajahal ritmojs-
ter von Bretschneider svojo
snežno belo kobilo Syro. Mogoč-
no je sedel na živali, ki je jasno
pričala svoje arabsko in trakeh-
nensko pokolenje. Ritmojs-
ter Bretschneider, ki je izhajal iz
bogate industrijske družine, si je
lahko privoščil tako plemenito
žival. In medtem, ko so topni-
čarska in trenska kljuseta ime-
la l. 1917. v svojih žlečih več
sena nego koruze in ovsa in so
njih skrbniki v brigi gledali na
predstojajočo zimo, pač ritmojs-
ter ni bilo treba skrbeti, kaj bo z

njegovo Syro. Kommandatura
v Mervinsku je kaj lahko pre-
skrbela izvrstno zrnje za ritmojs-
terovo žival. Ritmojs-ter pa je
baš v tem trenutku z napolza-
prtimi očmi govoril bitju, ki je
stalo nepremično s svojo puško
pred njim. Ritmojs-ter je zam-
rmal nekaj. Oni pa ga je razumel
tako, ker je služil pod njim
že nekaj časa sem, in je odgo-
voril: "Korporal Sacht." Rit-
mojs-ter je prikimal, češ, saj že
vem. Nato je s pogledom oši-
nil možovo opremo in uniformo
od nog do glave, kajti katerikoli
nedostatek v uniformi se kaj la-
hko upotrebi, da se na različne
načine nje nosilca poniža. (Rit-
mojs-terovo moštvo pa je tudi že
vedelo, kaj je najvažnejša stvar
v vojni.) "Odmor!" Korporal
Sacht je takoj ubogal povelje
ter je zvestih oči gledal mogoč-
neža, ki je tako ponosno sedel
pred njim na konjevem vzviše-
nem hrbtu. In mogočnejše je pri-
šel: "Glej, postavljen si za stra-
žo nad onim Rusom. Ni to baš
primerno delo za tako prebrisa-
nega človeka, kakršen si ti, a pač
ne gre drugače. Osebnost si mi
odgovoren, da ne bo jetnik ube-
žal pravici. Mislim, da ga nek-
do skuša oprostiti. Sedaj pa te
svarim," pri tem je začel govo-
riti z nizkim glasom, "nikar se
ne pusti zapeljati. Odgovoren
si mi ti, korporal," in še je pri-
stavil napol zase, "saj bo traja-
lo le še nekaj dni." In medtem
ko je korporal strumno udaril s
petama, je ritmojs-ter nalahno
udaril z dlanjo svojo Syro in od-
jahal. Syra je imela rada svo-
jega gospodarja. Jahal jo je
brez ostrog in tudi je vedno pre-
vidno obračal pete nazven, da se
ne bi njegovi škornji dotaknili
nje občutljivih strani.

Bretschneider je jahal skozi
judovsko četrt. Z vedno večjim
nezadovoljstvom je opazoval, da
bežijo otroci pred njegovim ko-
njem ter se skrivajo za vrati. Tu-
di niso Bretschneiderju ugajali
nadpisi nad vratmi, ker so bili
pisani v judovski abecedi. Teh
nadpisov ni razumel, pač pa je
bil prisilil vse trgovce, da so si
moral pred nekaj časa omisliti
tudi nemške nadpise. Ženske, ki
so bile globoko zastrite z rutami,
so mirno stale pred hišami. Mož-

je pa so se umikali bolj v ozadje,
a to očitno vsled ukaza, da
morajo vsi ritmojs-terja pozdrav-
ljati in se mu odkrivati. Kljub
temu pa je več moštva, da, celo
častniki, občevali z Judi. Pač
čuden okus in dopadnje, si je
misllil Bretschneider. V resni-
ci je bil tudi on sedaj namenjen
k nekemu Judu, ki pa je bil vse-
kakor precej snažen, obrt, počes-
san in je tudi nosil cesarsko uni-
formo z odznaki sodnega svet-
nika vojaškega sodišča. Tale
Posnansky je delal vse mogoče
ovire pri izročitvi Bjuševa. Nu,
kmalu bo lahko ugotovil, da mu
tako početje niti najmanj ne ko-
risti. Sodni svetnik Wilhelm
je neformalno telefoniral rit-
mojs-terju ter ga prosil, naj vzame
zadevo v svoje roke. In tako je
Bretschneider zajahal svojo ko-
bilo ter se odpravil, da zadevo
enkrat za vselej konča. In za-
kaj ne? Bretschneider je bil pač
dovolj človekoljuben, da je raz-
umel, da je vmešavanje v za-
devo svojega bližnjika, pač ne-
prijetna stvar. Vmešavanje od
tako vzvišenega mesta pa je bi-
lo povsem drugačno! ... In
Bretschneiderju se je zdelo ču-
dno, kako da se ne bi mogel nek-
do, pa naj je bil ta sam Lychow,
potruditi, da brez besedice izvr-
ši takoj vsako željo, ki prihaja
od Schieffenzahna. Sredi trga,
baš pred Bes Medrešem, je pri-
šel ob tej misli, ustavil konja ter
zmajal z glavo. Bretschneider
je obojeval Schieffenzahna in je
bil prepričan, da bi ga moral obo-
ževati vsak pravično misleči člo-
vek, in biti le zadovoljen, ako
uboga povelja tako velikega mo-
ža. Syra je nestrpno bila tla.
Pred seboj je videla prosto pot in
se ji je zahotelo po hitrem te-
ku. In tako je ritmojs-ter von
Bretschneider popustil volje.

Nje svetla dlaka je odsevala, ko
so se pod njo napenjale mišice,
a njena bujna griva je vihrala
v jutranjem veterčku. Pot se je
spenjala v breg, vijoč se skozi
dve tretjini mesta. Pot je bila
netlakovana in prašna.

Bretschneider je bil dobre
volje in kaj zadovoljen s seboj,
zato je pustil konju, da je dirjal
po mili volji. Bretschneider je
bil prepričan, da ve, kako obra-
navati take zadeve ... Wilhel-
miju nikakor ni bilo treba opo-
minjati ga. Pojahal bo do voja-
ške sodnice, ne da bi razjahal,
bo zakričal nekaj besed skozi ok-
no ali pa potrkal z bičem na šip-
o — in že bo odjahal z obsodbo.
Tako je bilo treba postopati s
takimi ljudmi! Saj mora ven-
dar enkrat nehati ta prepri med
divizijo in kommandaturo. Ge-
neral von Lychow je bil sicer ja-
ko vzvišena oseba, a za Brett-
schneiderjevim hrbtom stoji sam

Schieffenzahn.

Čez dvajset minut je galopi-
ral nek konjenik proti domu.
Njegov obraz je bil razburjen,
rdeč, ušesa so mu štrlela bolj ne-
go kdaj prej, a v njegovih očeh
je bil šopern žar. Kolikor se je
le trudil obvladovati se, vendar
so njegova stisnjena ramena iz-
dajala jezo, ki je vrela v njego-
vih prsih. Kako si je pokvaril
lepo septembarsko jutro!

Vsak teden, vsak dan je pri-
našal novih zmag, slavljaj. Vsak
dan pa so padali nemški mladiči
v tisočih. Leteče železo je pre-
bijalo in trgalo zdravo meso, te-
kla je kri, možje so se zavrteli,
padali s krikom na zemljo. Še
več: prihajale so govorice o res-
nih uporih med mornarico v
Wilhelmshafenu, o mnogih po-
slancih v Berlinu, ki skušajo
končati vojno še pred zimo, ki
je grozila z lakoto. Vendar, na
tisoče in tisoče kvadratnih milj
je bilo prištevanj nemški zem-
lji — "celo tja gori do Finske.
gospoda, celo vključivši samo
Finsko." Željo po svetovni nad-
vladi občuti vsaka država, a
Nemci so baš sedaj globoko sr-
kali iz te kupe. Albert Schieffen-
zahn je bil trdo na delu. Novo
ozemlje od Revela do Dorpatu
bo upravljal Ober-Ost. Nova pri-
stanišča so se odprla nemškemu
podjetju: poleg Libave so kon-
trolirali sedaj Rigo, Vindavo,
Reval, Dorpat — središča staro-
davnih nemške kulture, polna
krasnih palač, cerkva in mest
nih hiš. Nihče ni mogel trditi,
da so bila anektirana s silo, ako
si je ljudstvo samo želelo priti
pod nemško žezlo. Seveda Le-
tov ne bo nihče vprašal, a za Es-
tonce bodo Nemci sami pripra-
vili vse misli — vendar kdo v
Evropi se je brigal za to?! Mar
niso vsi ti narodi že od nekdaj
tiskali svojih časopisov v nem-
škem pravopisu? ... In s po-
znano energijo in odločnostjo se
je vrgel generalni major na no-
vo delo: garnizije, komunikacijs-
ka sredstva, civilno administra-
cijo! Kurlandskim baronom je
bilo prav, da so nastanili pri
njih nemško vojaštvo — čerav-
no so bili nekoliko osupli, ko so
videli, da je njih novi gospodar,
kak narednik ali pa debeli poroč-
nik, v pijanosti ustrelil storkljo,
ki je kot svet ptič že pet ali šest
rodov gnezdira na domačem dim-
niku. Schieffenzahn pa ni videl
tega, pač pa je imel neprestano
pred očmi nemški zemljevid in
svojo novo domeno. Tako so mi-
nevali tedni kakor dnevi.

"Stara mamica postaja kaj de-
bela te dni," je dejal nek stra-
žnik zadovoljno in niti najmanj
misleč na šalo, si volasi prodajal-
ki, ki je šla baš skozi vhodna

vrata. Prinašala je vseh mogo-
čih stvari za jetnike in vojašt-
vo. Sedaj je skrbela tudi za njih
perilo. Za par pfenigov jim je
vračala perilo čisto in pošto.
Predvsem pa je prodajala jabol-
ka, čašo žganja, kadar je mogla,
tobak in svalčice vedno, suka-
nec, šivanke. Resnično, nihče
ne bi mogel prikriti, da je po-
stajala obilnejša. Redila se je
ob hrani, katero so ji dajali vsak
dan v kuhinji. Vojaštvo je bi-
lo preko grla sito enolične mena-
že. "Telečji zobje" (ječmen),
zdrob, "Drahtverhau" (suho so-
čivje), krompir, grah in fižol in
košček mesa, ki je bil v nedeljo
nekaj večji. "Dobro, da kdo ma-
ra to jedajo," je dejal korporal
Sacht ter potrepljal Babko po
ramenu.

Bretschneider se je bil zmo-
stil. Zadeva se je vlekla — in
prav je tako. Kajti nemir na-
predovanja v sovražnikovo deže-
lo je celo Kommandaturi v Mer-
vinsku naložil obilo dela. Tre-
balo je premeščati čete, najti no-
va stanovanja, neprestano snazi-
ti barake in hleve. Trebalo je
porazdeliti kontribucije na posa-
mezne vasi, rekvirirati za vedno
prihajajoče in odhajajoče čete,
a posebno paziti na to, da niso
odhajajoče čete odnašale s se-
boj pohištva in druge opreme,

katero jim je bila posodila Kom-
mandatura. Dozdevalo pa se je
tudi, da bo vojaška uprava v tej
deželi kaj kmalu končala, ter bo
kar čez noč stopila na nje mesto
civilna. Prej ali slej bodo mora-
le vojaške oblasti podati nekaj
račun o svoji upravi, a tudi Jud-
je so pričeli pokazovati kaj ču-
dne misli o pravicah in privatni
lastnini. Na zahodu so se bile
izkrcale ameriške čete. Ce-
dan v kuhinji. Vojaštvo je bi-
lo preko grla sito enolične mena-
že. "Telečji zobje" (ječmen),
zdrob, "Drahtverhau" (suho so-
čivje), krompir, grah in fižol in
košček mesa, ki je bil v nedeljo
nekaj večji. "Dobro, da kdo ma-
ra to jedajo," je dejal korporal
Sacht ter potrepljal Babko po
ramenu.

Babka je posečala Grišo vsak
dan, govorila ž njim in poslušala
njegove razlage. Potolažena, da
skoro vesela je bila, ko je začu-
tila, da se je pričel otrok v njej
gibati. Znamenje, da raste. Naj-
brže bo deček. In vse je bilo
prav, samo da je hodil nje voja-
škega poveljnika s štabom in ce-
limi dvajsetimi tisoči Samijev in
Jimijev.

Babka je posečala Grišo vsak
dan, govorila ž njim in poslušala
njegove razlage. Potolažena, da
skoro vesela je bila, ko je začu-
tila, da se je pričel otrok v njej
gibati. Znamenje, da raste. Naj-
brže bo deček. In vse je bilo
prav, samo da je hodil nje voja-
škega poveljnika s štabom in ce-
limi dvajsetimi tisoči Samijev in
Jimijev.

je bilo, da ima mož, ki je imel
vsak čas pričakovati, da dobi
luknjo skozi glavo, ali pa da ga
mina raznese na tisoče koscev,
le malo vzroka misliti na novo
življenje. Tam preko, v vesolju
prostora za toliko nedolžnih lju-
di. Vendar pa je človeška uso-
da dokaj čudna. Vse to je Gri-
ša obrazloževal Babki, ko sta ta-
ko posedala ob zaklonu dneva ali
pa med opoldanskim počitkom.
Navidezno ga je pozorno poslu-
šala, samo da ga ne razdraži, a
v resnici je le malo dvomila, da
potrebujeta v resnici le stekle-
nico zastupljenega žganja in hd-
dičeve pomoči. "Vidiš," ji je de-
jal medtem ko je z nohti praskal
površino mize, "pač ni dobro, da
bi stlačil človeku misli v glavo.
ako ne pristojajo tjakaj. Ali
bi dala človeku ključ, ki ne od-
pre tiste ključavnice, da ž njim
odklene vrata? Jaz sem ubog
in le težak v milarni daleč tam
v Volgodi. Na robu stepe pa se-
di Marfa Ivanovna in skrbi za
otroka, morebiti še za kakega
dr drugega. Nu, dobro: tu pa si ti
in jaz — in tudi ti nosiš v svo-
jem telesu mojega otroka: lahko
si zagotavlja, da ima vse to
svoj pomen.

(Dalje prihodnjič.)

Včeraj je obhajal Mr. Charles Richman, znani iz-
delovalec oblek, ki ima to-
varno v Clevelandu na E.
55. cesti, 60 letnico svojega
rojstva. Izročena mu je bi-
la spominska knjiga, v ka-
teri so bili podpisi in voščila
za god od 2.000 uslužben-
cev. Ob štirih popoldne se
je vršil v Richman avdit-
riju benket, pri katerem so
bili navzoči vsi uslužbenci
tovarne. Po banketu pa se
je vršil ples.

Mr. Charles Richman je začel delati pred 45. leti; zaslužil je po \$3.00 na teden. Sedaj je pa predsednik družbe. Richman tovarno vodijo trije bratje: Charles, N. G. Richman in Henry Richman.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

By STANLEY

FLETCHER Podd won the HUSBANDS ALibi
CONTEST OF THE OLD HOME TOWN OLYMPICS
WITH A WISE CRACK - BUT HIS HOME
LIFE WILL NEVER BE THE SAME!

© 1982 Lee W. Stanley Central Press

9-15 32

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo
oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!

